

Zondag 9 april 2023
Eerste zondag van Pasen

Lezing uit de brieven: 1 Petrus 1,1-12

Antwoordsalm: 'I am sure I can see' (t. Psalm 27,13-14, m. Taizé; Taizébundel 53) (Lodewijk geeft aan hoe we het lied zingen)

Evangelielezing: Johannes 20,1-18

Acclamatie: FREE zingt 'I believe' (t. gevonden op de muur van een barak in de Tweede Wereldoorlog; m. Mark Miller)

I believe in the sun
Even when it's not shining

I believe in love
Even when I don't feel it

I believe in God
Even when God is silent

(Ik geloof in de zon, ook als die niet schijnt. Ik geloof in liefde, ook als ik die niet voel. Ik geloof in God, zelfs als Hij stil is.)

Uitleg en verkondiging

We hoorden de eerste woorden van de eerste brief van Petrus. Mooi, om juist op paasmorgen met een nieuw Bijbelboek te starten; een nieuw begin!

We zullen tot aan Pinksteren uit de eerste brief van Petrus lezen. Een vrij onbekende brief. Ergens rond het jaar 100 geschreven.

Door Petrus zelf? Nee, waarschijnlijk niet. De naam 'Petrus' staat erboven om de brief gezag te verlenen. En om te zeggen: dit is een betrouwbare bron.

Wanneer je het begin van deze brief hoort, kun je denken: ze hadden het aardig op een rijtje toen. Die mensen rond het jaar 100. Die waren er behoorlijk zeker van. "In zijn grote barmhartigheid heeft God ons opnieuw geboren doen worden door de opstanding van Jezus Christus uit de dood, waardoor wij leven in hoop." En dan die woorden over een erfenis. Er wacht ons een soort beloning in de hemel. Je mag je redding tegemoet zien. Dat staat er, met zoveel woorden.

Maar was het wel zo: wisten ze het zo zeker allemaal? Vermoedelijk was het tegendeel het geval. En was er helemaal geen zekerheid.

Dit begin van de brief is eerder een voorbeeld van peptalk. De 'mensen van de weg', zoals ze werden genoemd, hadden iets van horen zeggen. Ze werden erdoor gegrepen, maar wisten niet hoe het allemaal zat. Het verhaal van de opstanding van Jezus was op z'n zachtst gezegd een merkwaardig verhaal. Hun keuze om 'mensen van de weg' te worden was bovendien een lastige, en soms zelfs een gevaarlijke. Er was soms weinig tolerantie. Mensen in hun omgeving wilden vaak niets weten van die nieuwe godsdienst. En van sommige Romeinse keizers is bekend dat ze graag enkele christenen uitkozen om te vechten met de wilde dieren in de arena van het Colosseum.

En het opstandingsverhaal in de evangeliën? Ook de evangelisten laten die onzekerheid zien. Ze vertellen alle vier vrij uitgebreid over de terechtstelling van Jezus. Maar daarna wordt het rommelig.

Marcus eindigt zijn verhaal met een leeg graf, vluchtende vrouwen en angst.

Matteüs en Lucas, allebei later ontstaan, schrijven er een boodschap aan vast. De kern daarvan: hij is niet dood, hij leeft!

Johannes, nog wat later ontstaan, vertelt van mensen die Jezus hebben gezien na zijn dood. Zoals vandaag Maria, die denkt dat ze de tuinman ziet.

Maar wat hebben ze precies gezien? Wie hebben ze gezien? Geen twee verhalen zijn hetzelfde. Elke evangelist lijkt zijn eigen boodschap te hebben. Heel uiteenlopend. Terwijl tegelijk, dwars door alle verschillen heen, één duidelijke kern wordt verteld: hij is niet dood, hij leeft!

Zou het ook hier om een vorm van peptalk gaan? Net als in de eerste brief van Petrus? Sprekend over peptalk, dit is niet alleen het geval in het slot van de vier evangeliën. Het geldt voor alle verhalen over Jezus. Niet de historie is van belang. Niet wat er feitelijk gebeurd is. Elke evangelist lijkt zichzelf in de eerste plaats de vraag te stellen: hoe kan ik de mensen, voor wie ik schrijf, duidelijk maken hoe en waarom Jezus werkelijk van belang is?

Wat vieren we dan met Pasen?

Een stille week, een lijdensweek, die met Pasen uitloopt op allemaal misverstanden. Zo omschreef Rob Visser het vorige week zondag. Hij ziet één grote opeenstapeling van ellende. Zowel in het verhaal van de stille week, in de verhalen van Pasen als in onze werkelijkheid. We overschreeuwen onszelf als we met Pasen ineens doen alsof het allemaal mooi en fijn is.

Op de paaskaars zien we de werkelijkheid. Jessie Groen en Tijmen de Vries hebben die beschilderd, onder leiding van Cees Otte. Gisteren droegen ze hem samen de kerk

in. Op 8 april – precies 11 jaar nadat Tijmen hier is gedoopt.

Het is een kaars waarop het donker van deze wereld zichtbaar is. Ze hebben er heel veel van afgebeeld, op hun eigen directe en ongepolijste manier. Vervuilde oceanen. Kogels in de lucht. Een rokende schoorsteen, een auto en een vliegtuig. Bruine vlekken in de groene natuur. Een tornado. Een mens die het uitschreeuwt.

En dan wordt het Pasen...

Hoe voorkom je dat je je door het zwarte van het bestaan plat laat slaan? Hoe kun je toch het licht zien, boven alles uit? Hoe vind je de moed om daarnaar te blijven kijken en erin te geloven, hoe donker het ook is op dit moment in je eigen leven? Om te geloven dat de dode boom weer gaat bloeien? Om door te leven, te leven vanuit de hoop er toekomst is, dat er opstanding mogelijk is?

Dát is de vraag van Pasen.

Het is een bekend feit dat we heel moeilijk de tijd kunnen duiden waar we zelf in leven. We kunnen ons eigen leven van dit moment niet overzien. We kunnen wéten, met ons verstand, dat het niet zo zal blijven als het nu is. Vaak is het de enige troost voor wie in een depressie is beland: je weet dat het weer over gaat. Of wie diep verdriet heeft: je weet dat het minder zal worden. Maar je weet niet hoe of wanneer. We kunnen niet over de moeiten en pijn van dit moment heen kijken. En we kunnen ook geen knop omzetten, hoe hard we ook ons best doen.

We kunnen wel terugkijken naar een bepaalde periode – en dan kunnen we soms zeggen: dát was er aan de hand. En daardoor ben ik er doorheen gekomen. Als je terugkijkt, kun je soms samenhang zien. Als je terugkijkt, kun je voor jezelf soms zeggen: het was zwaar, het was heel moeilijk, maar ik ben er sterker uit gekomen. Ik ben uit de narigheid opgestaan.

Maar als je er middenin zit, is vaak het enige wat je kunt doen: stug volhouden. En het uithouden met de pijn, het verdriet, de angst, de moeite.

Hou vol, zegt de schrijver van de Petrusbrief. Je zit op het goede spoor.

Hou vol, zeggen de verhalen over de opstanding van Jezus. Dit is niet het einde. Het gaat door. En het komt goed. Al is het nog zo moeilijk daar op dit moment in te geloven.

Hou vol...

Het is wat doorklinkt in het lied dat FREE zong:

I believe in the sun
Even when it's not shining
I believe in love
Even when I don't feel it
I believe in God
Even when God is silent

Een gedicht dat gevonden werd op de muur van een schuilkelder in Keulen. Opgeschreven door iemand die zich daar voor bommengeweld verstopte. Of mogelijk iemand die daar ondergedoken zat. Woorden die moed inspreken. Indringende woorden van de ene mens tot de andere: hou vol... Woorden van hoop. Hoop, misschien wel tegen beter weten in. Omdat opgeven geen optie is. Want dan is alles verloren, is alles tevergeefs geweest. Hou vol...

We hebben elkaar hierbij nodig. In ons eentje kunnen we het niet. Wat is hierbij het menselijke contact essentieel. Contact met iemand die jou ziet. Die open staat voor jou en die jou aanvaardt.

Zo iemand vindt Maria in de tuinman. Hij ziet haar. Hij vraagt haar waarom ze huilt. Hij hoort haar aan. In hem herkent ze Jezus.

En ze hoopt, misschien wel tegen beter weten in. Omdat opgeven geen optie is. Want dan is alles verloren, is alles tevergeefs geweest. Ze houdt vol...

Ik denk: als er iets is wat dit paasverhaal ons leert, dan is het dit – om zo te zijn als die tuinman in wie Maria Jezus herkent. Om zo elkaar te helpen niet kopje onder te gaan, maar vol te houden in verdriet en angst en tegenslag. Om zo elkaar te helpen opstaan. Niet in één keer door een knop om te zetten – de opstanding van Jezus was immers ook geen knop die werd omgezet, hij deed er tenslotte drie dagen over, teken van een volle, volledige tijdsperiode.

Opstaan is iets van een lange adem. Van stap voor stap, van volhouden, van geduld hebben. En vooral: van elkaar niet alleen laten. Zoals we het zongen op Goede Vrijdag: 'soms, even, wordt lijden opgeschort of dragen mensen het samen.'

Zalig Pasen.

Muziek

Lied: 'Licht dat terugkomt' (t. Marijke de Bruijne, m. Anneke Plieger-van der Heide; uit: 'Als de graankorrel sterft...' (herhalen; Lodewijk geeft aan hoeveel keer)